

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Hatszór használt gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdi minden hír 14 és után 30 kr. Nagyból és gyakorból
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpelli Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus der Wallzeile 36.) Hasenstein et Volger (Allfisch
gasse 10.) Rud. Mosse Publicistisches Bureau **Budapestben**
Hasenstein és Volger hirdetés köv. irodája. Goldberga
A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szerzőtér 5. sz.
Nyitási díjak
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadóhivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előzetesek és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik sz. hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékesebb cikkek díjaztatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza.

A mi uzsorásaink.

II.

Korbuly Bogdán úr a hazai színügy kör-
ül érdemesült férfi. A mennyit ő áldozott
a kolozsvári nemzeti színházért, ugyanakkora
összeggel gr. Széchenyi István a magyar tudomá-
nyos akadémia alapját vetette meg. Tér-
det-fejet hajtunk a napjainkban oly ritka honfi-
erény előtt mi is, valamint meghozta és fűst-
nem eresztette Korbuly személye körül a hála
tömjénét az összes magyar hírlapirodalom, és
elismeréssel szólott érdemeiről a királyi kegy.
S mindez helyen volt, habár a király, a kik
az azzal vádolták a magyar hírlapirodalmat, hogy
az éremnek csak egyik, fényesebb felét csil-
logtatja, s a míg mi újságírók a magasztalás
szokott frázisaival áradozunk, az olvasó
megcsóválta fejét vagy mosolygott egyet. Ők
tudják, hogy miért. Mi nem kutatjuk, ne-
künk nem a magán emberrel, hanem az „Egye-
sült erdélyi takarékpénztár és zálogkölcsön-
intézet” igazgatójával van dolgunk.

Tudvalevő tény, hogy főterünknek kü-
lönösen egyik sarkán uzsorából élő ügynö-
kök ólálkodnak áldozatok után leselkedve s
könnyelmű fiatal emberekre, középsorsu, szük-
ségre jutott családtagokra, kisebb hivatalno-
sokra egész biztossággal vetik ki a hurkot. Elő-
ször tisztességes kamatra s váltótűtést kapnak
helyezve kilátásba, ajánlanak pénzt, — ki
volna, a ki végzettségben ne fogadná el?
— a mikor azonban a megújításra kerül a
sor s az adós az ígéreteknek megnyugodva,
nem akart vagy nem tud a töke lefizetésé-
ről gondoskodni, az ügynök jelenti, hogy az
ismeretlen hitelező felmondotta a kölcsönt.
Ekkor kezdődik a hajmeresztő zsarolás: az
ügynök (nőszemély is van közöttük) maga
játssza a szánakozó nagylelkűt, tudatja, hogy
egy másik könyörülő tőkepénzestől az előbbi
adósság törlesztésére még nagyobb összeget
is tud szerezni, de természetesen óriási ka-
mat mellett s a busás ügynöki díj levoná-
sával. Ekkor már, ha akarná sem volna ké-
pes többé az adós lefizetni tartozását. És ez
egy gurul és nő tovább, mint a lavina.
Következmenye árverezés, fizetések lefo-
galása, a becsületes hivatalnok kenyerének
elvezetése, családi nyomor, kétségbeesés, a
melynek végeredményétől rövid idő alatt egy
hivatalnok és egy fiatal ember lett öngyil-
kossá csak Kolozsvártt.

Városszerzte szótfeben beszélik, hogy ezen
ügynökök között némelyek az „Egyesült er-
délyi takarékpénztár” szolgálatában állanak.
Nem indulunk el mende-mondák után,

A „KELET” TÁRGYÁJA.

KASSAY VIDOR négy szem közötti szerep- lései Aradon.*)

Azon megmérhetlen s véges észszal alig
qualifikálható tengerenyi apró-cseprő bajok között,
melyek a sorstól az élet megkeserítésé, a kopa-
szodás gyorsabb fejlődése céljából zudítottak
nyakamba az aradi második színház folyózatában:
a Kolozsvártól egy időre elpártolt Kassay Vidor
keserű jó kedve nyújtott koronkénti vigaszt.

Bemutatom Kassayt gondosan lepezett, ép
azért kevésbé ismert oldalairól.

Ő az ugynevezett szilárd jellemek közé tar-
tozik.

E jellemzőségeit vélem szemben —
szándékán kívül — azzal bizonyította be, hogy
harmadik évi bizalmas baráti viszony után köl-
csönösen összeszólalkozván: egy és fél évig egyet-
len szilabát sem szólott hozzám.

Haragban voltunk, s úgy váltunk el egy-
mástól — szó nélkül — mint elkeseredett ellen-
ségek.

Ez időtájtban kelle nem csekély meglepeté-
semre azt tapasztalnom, hogy Kassay mindenféle
körülmény között lehet neveléses, csak haragjá-
ban válik — fenségessé.

*) Mátrai B. Bélának „Az élet színlapjai és színpad
coulissái tarka vázlatokban” című sajtó alatt levő köny-
véből.

nem tudjuk mi igaz ezen hírekben, de
positív tudomásunk van róla, hogy ily köny-
nyelműen, még pedig egyetemi hallgatók ál-
tal Schiffernétől nyert kölcsön folytán aláírt
váltóra, habára rendes pénztári kamattal, Kor-
buly Bogdán úr pénzt adott. Az eredeti hitele-
ző ugyan titokban volt tartva, de a meg-
sokszorozott kamattal kiadott pénzből a Schiff-
erné kezeihez történt törlesztések a maga
rendjén az „Egyesült erdélyi takarékpénztár-
nál” voltak bejegyezve.

Nem tudjuk, miként jutott e váltó a
bank tárczájába, de ha a legjobb esetben
escompt útján került volna oda — még ak-
kor is tudnia kell az intézetnek, hogy mi-
féle egyének kezeiből kiknek váltóját kezeli.

Egész illemmel kérjük tehát Kor-
buly Bogdán úrtól: illőnek tartja-e a név-
hez, a melyet magának, mint intendáns szer-
zett, és az Egyesült erdélyi takarékpénztár-
hoz az ilyen üzletet?

Mindez azonban semmit jelentő csekély-
ség az „Egyesült erdélyi takarékpénztár”
többi nyitlan üzött s általánosan ismert mű-
veleteihez képest.

Mert, hogy Schifferné és a többi, Ko-
lozsvártt nagy számmal hemzsegető apró uszo-
rás és pénzeszköz ügynök pár ezerrel meg-
lépesedik, kezeik alatt évenként néhány köny-
nyebben gondolkodó középsorsu polgár tönkre
jut, talán egy-egy befőt könnyű vért fiatal
ember öngyilkossá is lesz, szomorú jelenség,
az igaz, de még mind nem közgazdasági csa-
pás s egy egészvárost nem juttat koldusbotra,
— a midőn azonban egy nyilvános intézet évek
során milliókat a törvény világos rende-
lete ellenére 15—17 százalékkal forgat meg,
a miért maga az intézet csak 4—6 száza-
lékot fizet, ez már nemzetgazdasági vesze-
delem, a mely megdönti a gazdasági és ipari
fejlődés oszlopait, megöli a vállalatokat, me-
gakasztja fejlődésében az ipart és kereskedel-
met, ősi családok kezéről eljártja a hazai
anyaföldet, egész vidékekre terjeszti ki puszt-
ításait és sokkal kárhözatosabb uszora, mint
a százakkal száz perczentre dolgozó ügynökök-
ködés azon körben, hol alig van vagyon
felemészteni való.

Hitel nélkül nem létezik gazdasági elő-
haladás s a gazdaság ángol gyáros ép úgy köl-
csön vett pénzzel folytatja üzemet, mint a
hogy a hitelt kell igénybe vennie nálunk még
a nagyobb gazdának is, ha előre akar nézni és
jövődelmezővé akarja tenni gazdaságát. Az
adósságszínálás vagy tőkeforgatás a vállalko-
zó emberre nézve nem bűn, hanem a becsü-
letes nemzetgazdasági termelésnek természe-
tes kiegészítő része. Hol van azonban az er-

délyi részekben gazdaság vagy bármiféle ipar-
vállalat, a mely 15—17 százalékot hajtsón?
Ilyen aligha létezik. Következik tehát ebből,
hogy azok is, a kik a gazdasági élet folya-
mán az „Egyesült erdélyi takarékpénztár,”
mint egyik legerősebb erdélyi pénzügyintézet
15—17 százalékos kölcsönéhez fordulnak,
menthetetlenül el vannak veszve s tényleg
iggy pusztulnak elősírjadalmaik, jutnak koldus-
botra vagyos és tekintélyes családok, örök
dicsőségére a Korbuly Bogdán úr által igaz-
gatott „Egyesült Erdélyi Takarékpénztárnak”.

Pénzügyintézetek feltétlenül szükségesek az
anyagi előhaladásra és solid kezelés mellett
áldást, boldogságot terjesztenek maguk körül.
A szoliditás fogalmait szerint pedig milliók
mellett 2—3 százalékos nyereség a világ min-
den tisztességes intézeténél illő jövedelemnek
tekintetik. Ha az Egyesült Erdélyi Takar-
ékpénztár azon szép feladathoz képest, a me-
lyet Erdély iparának és kereskedelmének feleme-
lése körül betöltöni van hivatala, 4—6 szá-
zalék kamatra bevett pénzt 7—8 száza-
lékkal kölcsönözni ki, hasznos szolgálatokat
tenne a hazának, de a legjobb biztosíték mel-
lett 15—17 százalékos szedve, csapás és or-
szágrészre s „Erdély egyik leggazdagabb uszo-
rása” volna a méltó neve.

Egyébként többi kolozsvári pénzügyintéze-
teinknek sem mondhatunk e tekintetben bő-
kokat s ezekről, valamint egyéb anomáliák-
ról szintén megemlékezünk a jövő héten.

Justus.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése oct. 2.

Elnök: Szilágyi József.

A kormány tagjai valamennyien jelen
vannak.

Baross Gábor jegyző felolvassa a királyi
leiratot, mely az országgyűlés első időszakát be-
rekeszti, s a második időszakot megnyitja.

A királyi leirat hódoló tisztelettel tudomá-
sul vétetik, s a főrendiházhoz átküldetik. Ezután
Szilágyi József elnök emel szót.

Minthogy — ugymond — a t. háznak vá-
lasztással nyilvánított akarata szerint és a tör-
vény értelmében az országgyűlés második ülés-
szakában is engem illet azon meg nem érdem-
lett kitüntetés, hogy a ház tanácskozásait vezes-
sem, kőrmem kell a t. háznak, hogy szives jó in-
dulatát és azon támogatást, a melyben eddig ré-
szesíteni sziveskedett, irántam ezután is tanusi-
tani méltóztatassék. (Élénk éljenek.)

Mielőtt a beérkezett irományok előterjesz-
téséhez fognék, bátor vagyok a t. háznak emlé-

Ellenségem hallgatott, de olyan lángvörös
lett, mint a haragvó Jupiter palástja Olymp isten-
ének trónján.

Küldeti szemei olyan villámokat szórta-
ram, hogy nevétem egy önkénytelen csulklásba
távedt a hirtelen ijedségtől.

E perczben minden reményről letéve, elha-
tároztam, hogy történeljé bármí, ellensége ma-
radok.

Kénytelen voltam vele.

Az idő azonban — sajgó sebek és romboló
szenvadályok e böles, gyöngéd orvosa — Kassay
kérelhetlenségét lassanként a feladás himes fá-
tyolába göngyölgeté.

E feledésben — tartózkodás nélkül kimon-
dom — Kassaynak kevés érdeme volt, miután
távozásom által én szolgáltattam rá okot.

Az ellenségek megváltak.

Idők multak, napok teltek. — Az aradi
színház első évi személyzetének regenerálását az
igazgatóság elhatározván: eszembe jutott ellensé-
gem. Nem mertem neki azonban írni, hanem ke-
rülő utakon és módokon puhaltódtam, mint —
sánta hasonlat kedvéért legyen mondva — óvatos
csiga tapintó csápjával szokta megkerülni a pi-
henésében is főséges szarvasbogarat — mely erő-
sebb mint ő.

Köszvetítő közeim, jót irtak. Örülni kezd-
tem volna, de aggodalmaim nem engedték.

Végre elhatároztam hogy írok neki. — Nem
ment.

Párszor elolvastam Puskinból Tatyiana leve-
lét, melyet Anyegin Eugenhez írt. — Meg akartam
hatni Kassayt. —

A levél elment, de a válasz soká késétt. —

Végre válaszra megkaptam. —
A felelet lakonikus volt, épen azért érkezo-
nyított el. — Azzal végezte sorait, hogy: le-

kezetébe hozni, hogy holnapután, október 4-én
ünnepelek ő felsége nevenapját, mely alkalom-
ból a miniszterelnök úr átírta szerint 10 órákor
a várbeli helyőrségi templomban isteni tisztelet
fog tartatni.

A t. ház készséggel ragad meg minden al-
kalmat, hogy ő felsége iránti hódoló tiszteletének
kifejezést adjon s úgy hiszem, ez alkalommal is
felhatalmazni méltóztatik elnököt, hogy érzelmei-
nek a szokott módon, a miniszterelnök útján, ki-
fejezést adjon. (Élénk helyeslés.)

Következik az időközben beérkezett iromá-
nyok előterjesztése.

A legelső, mely kezeim közé került, szomo-
ru hírt tartalmaz, Kállay Ödön képviselőtar-
sunknak halálát. Csak az imént vált volt meg-
töltök viruló egészségben, ép testi és lelki erejé-
nek fényes bizonyítékát adván mint kormánybiz-
tos a szegedi vész alkalmával. Annál megdöbben-
többen hatott reám halála, s úgy hiszem hason-
ló érzelmekkel fogadta azt a t. háznak minden
tagja. Lángoló hazaszeretete, mindig szilárd meg-
győződésen alapuló politikai magatartása, még
azoknak is tiszteletét és rokonszenvét vívta ki, a
kik véleményében nem osztozva, vele ellenkező
pártállást foglaltak el. Halála egyformán fájda-
masan érintette a háznak minden tagját, s azért
úgy hiszem nem találok ellenségre, ha bátor-
kodom határozatilag kimondani, hogy a t. ház az
elhunyt feletti fájdalmanak jegyzőkönyvileg ad
kifejezést. (Általános élénk helyeslés.)

Ez alkalommal legyen szabad, t. ház, egy
másik haláláról is megemlékezni, a ki szoros ér-
telemben véve ugyan nem volt a háznak tagja,
de mint ő felsége oldala mellett lévő miniszter e
házból ülési és szóbeli joggal bírt és ezt a jogát
évek hosszú során át gyakorolta: b. Weinckeim
Béla úr, az 1848. előtti időkben a szabadel-
vű eszméknek a megye termében és a követek
tábláján lángelkű bajnokát, a hazájához és felsé-
ges urunkhoz mindig egyaránt hűségrel viseltet-
ő férfit, az életének végperczéig minden erejét, te-
hetőségét a közügyeknek szentelő honpolgárt, ki
egyaránt vívta ki ő felségének és honfűrsainak
bizalmát és tiszteletét; kit mint lovagias jelle-
mű és szeretetreméltó embert szeretett mindenki,
a ki ismerte, kinek elhunytával vesztett a haza
vesztett a képviselőház.

Ugy hiszem, alig van a házból valaki, a
kit halálának híre fájdalommal ne töltött volna el
és ezért tán tévedek, ha a háznak bátor-
kodom javaslatba hozni, hogy halála feletti fájdalmas ér-
zelmeinek jegyzőkönyvileg kifejezést adjon méltó-
zatassék. (Általános élénk helyeslés.) Ha a ház méltó-
ztatik indítványomat elfogadni b. Wenckheim Béla
halála feletti sajnálata és résztvevő érzelmei jegy-
zőkönyvbe fognak iktatni.

Baross Gábor jegyző ezután felolvassa

gyen egy, a mint régen volt. Ugy is
lett. —

Londonból visszatérvén, — a honnan hoz-
závetésemhez képest egy igen meleg hangú an-
gol levéllel tisztelt meg — Aradon újból ta-
lálkozánk.

— Barátom, hoztam neked külföldről va-
mit. —

Átadom mihelyt kipakoltam. — Ez volt
első szava.

Elérzékenyülten döltem izmos karja közé.

Ném is elérzékenyült és fedett, hogy egy
ily figyelmes gyöngéd ember iránt, hogy tudtam
oly sokáig haragot tartani.

Magam is szégyeltem magamat, de már
késő volt.

Másnap elhozta Kassay külföldi ajándokát.

Kiváncsiságom hurjai elpattanással fenye-
gettek.

Elővette. — Itt van barátom, a müncheni
udvari színház elsőrangú férfi öltözdéjéből hoztam.

— Mi ez?

— Egy müncheni udvari művész — ba-
jusza.

Elérzékenyültem. — Ném azonban remé-
nyeiben csalatkozva egykedvűen távozott.

— Te, az aesszony nem ért engem. Szólt
Kassay.

— Légy nyugodt barátom, én értelek. —
Rám gondoltál a müncheni udvari színház elsőran-
gú férfi öltözdéjében.

— Köszönöm, — megértettél, válaszolva.

— Bizony jobb lett volna valami elsőrangú
udvari szállító kirakata előtt ránk gondolnia. Jegy-
zé meg az asszony, kit a nyert ajándék minden-
esetre meglepett, de nem elégtett ki.

— Ne hallgass rá — szólék Kassayhoz —

Tízsa Kálmánnak a ház elnökéhez intézet átirá-
tát, melyben az elnököt tudósítja, hogy ő felsége
az elhunyt Wenckheim Béla báró helyébe báró
Orczy Bélát nevezte ki ő felsége körüli minisz-
terré; a miniszterelnököt pedig ebbeli működése
alól fölmenté.

Jegyző ezután Várady Gábor levelét ol-
vassa föl, a melyben ez képviselő állásáról le-
mondott.

Ezután a szünidő alatt betérjesztett iromá-
nyok olvastatnak föl.

Az elintézetlen interpelláció felolvasása után
elnök azt indítványozza, hogy az alelnök, háznagy
és jegyzők választása, s esetleg a 9 osztály kisor-
solása bétfön, az állandó bizottságon választása pe-
dig kedden történjék. A bizottság választására nézve
elnök új választási módot ajánl. Hogy kétszer
esetleg háromszor ne kelljen szavazni, valamennyi
bizottság tagjai egy ívre irathatnának, mi által a
szavazás egyszerűsítettetűk.

Wahrmann Mór a szavazást két részre
akarja osztani, egyik részre esnének az az bizott-
ságok, melyekre a horvátok szavaznának, másik
részre azok, melyekre nem szavaznának. Elnök fel-
világosító megjegyzése után a ház az elnök indít-
ványához járul.

Ezzel az ülés véget ért.
Legközelebbi ülés hétfőn délelőtt 10 órákor.

A főrendiháznak ma délelőtt 12 óra-
kor tartott ülésén Horváth Gyula képviselőházi
jegyző áthozza a királynak az országgyűlés má-
sodik ülését megnyitó leiratát, a képviselő-
háznak rá vonatkozó jegyzőkönyvével együtt. —
A leirat hódoló tisztelettel tudomásul vétetik, s
az ország levéltárába tétetik. — A főrendek mind
a jegyzői kart, mind az állandó bizottságok tag-
jait megerősítik. — Mivel azonban a bizottságok
tagjai közül többen meghaltak, új választások
lesznek szükségesek. A ház az elhunytak fölött
örzött fájdalmanak jegyzőkönyvileg ad kifejezést.
Felolvastatik a kormányelnöknek a ház elnöké-
hez intézett átirata, báró Orczy Béla kinevez-
tetését illetőleg, s Zalamegyének a Deák-ünnepély
felolvasásáról szóló jelentése. A választások az első
érdemleges ülésen fognak megejtetni. Ezzel az ülés
véget ért.

A német-orosz hírlapháború.

A „Golosz” cikkek ellenében, mely Orosz-
szélszögletiségről szól és azt belbizonyítani igyok-
szik, hogy Oroszország már többször ment át ilyen
állapoton, anélkül hogy a birodalom hatalma meg-
csorobolt volna, sőt inkább még gyarapodásnak in-
dult, — a „Nordd. Allg. Zeitung” megjegyzi,
hogy az nem való, miszerint Oroszország, ebben a

nőm feleli, hogy van még kívülről szegény em-
ber a világon.

A bajuszt eltettem. — Nem hiszem, hogy
ama bizonyos elsőrangú művészek egy színvona-
lon álljanak a játékok és bajusz készítés művésze-
tét illetőleg, mert az utóbbi mellett a fennforgó
példány nagyon gyalró képességről tanuskodik.

Volt tehát München látott műbajuszom és
London megjárt barátom.

Különben a külföldi tapasztalatok felsoro-
lását illetőleg Kassay roppant szófukar volt. Vé-
gre hosszas faggatás után, a kérdést így állítva
fel: Mi tetszett Párizsban leginkább? Nagy tá-
jékozottságról és szakismeretről tanuskodó felelet-
ben adott fölvilágosítást.

— Barátom két „dolog” volt, a mit soha-
sem fogok elfeledni. Az egyik: első Napoleon
sírja az invalidusok templomában; a másik: két
nászútban levő fiatal házastárs — párbeszéde.

— Az utóbbi kép vagy szobor? Kérdém
kiváncsian.

— Nem barátom; sem kép, sem szobor,
hanem — hogy is mondjam — élő lyrai köl-
temény ölelkező rimokban. Végg hall-
gattam eladását azon áldott és soha el nem fe-
ledhető kényszerűségnél fogva, hogy a színhely-
től — a Hotel garniban — csak egy ajtó választ-
ott el.

Irigységet mosolylyal véltem palástolhat-
ni, a mi azonban nem sikerült. Ezt Kassay tús-
tént észrevette, ámbár a visszamelekedés
oly extazisba hozta, hogy a „főséges termé-
zet” máskor rövid sohajokba foglalt imádatá-
nak ez egyszer a legfantasztikusabb áradozásokban
adott kifejezést.

Kassay nyilvános színpadi szereplése nálunk
is a kritika foruma elé tartozván, nem lehet cze-
lom azokra reflectálni. — Tény, hogy rok aradi

században, egészen a jelenlegi korszakig elszigetelt volt; Poroszország és németországi barátai mindenkor vele tartottak. A „Nord. Allg. Ztg.” utal ez alkalommal a drinápolyi békekötésre, az 1831-iki lengyel háborúra, a krimi hadjáratra és az 1863-iki lengyel felkelésre, és így zárja — ciklusként: „Ha a „Golosz” barátai most jönnek találják értéktelennek tekinteni ezt a barátságot, akkor csak saját viselkedésük tulajdonítsák, ha azonban támaszt, melyet eddig az Oroszországhoz való viszonyainak biztos és megbízható kölcsönösségében talált, másutt kénytelen keresni Németország, hogy bevárhassa, vajjon az orosz politika jövőben barátságos vagy ellenséges indulattal fog-e viselkedni Németország irányában. Németország politikája minden körülmények között békészerető lesz s az is marad, csakis azért keresi a békét kedvelő támogatást. Ha a „Golosz” és frigyfársai azért gondolnak szolgálatot teljesíteni hazájuknak, hogy értegetik és elriasztják egyedül erős és megbízható barátját, melyre Oroszország mindenkor számíthat, akkor mindenesetre valószínű, hogy ezen az uton el fogják érni céljukat!”

— Az országgyűlési szabadelvű-párt tegnapielőtti értekezletén Szentágh Pál elnök megnyitván, üdvözlö a párt tagjait s felhívja a kör tisztviselőinek megválasztására. A kör tisztviselői közfelkiáltás után újra megválasztatnak: elnök Szentágh Pál, társelnök Visszló Gusztáv, jegyzők: Végh Aurél, Péchy Jenő, Dán Gábor, Kazy János, igazgató Móricz Pál.

Ezután a kijelölt bizottságban hiányzó három tag helyébe szavazás után megválasztattak: Csáky László gróf, Ráday Gedeon gróf és id. Papp Lajos.

Felvetetvén a választási arány kérdése, kimondott, hogy az ellenzéki pártok a bizottságokban ugyanazon arányban részesíttetnek, mint az első ülészekben.

A kijelölt bizottság holnap d. u. 6 órákor tartandó ülésén eszközli a kijelöléseket, s a párt jövő szombaton d. u. 6 órákor tartandó értekezletén előterjesztendi.

— A függetlenségi párt tegnapielőtti értekezletén Helfy Ignác, mint ideigl. körelnök jelentést tett a választás ügyében Szegeden történtekről. Az értekezlet éljenzéssel fogadta Hermann Otto jelöltségének bejelentését.

A kör tisztviselői egyhangulag felkötették a további működésre.

Szalay Imre a párttámogatását kéri az általa november 10-ikére összehívandó borászati kongressusra; interpellációt jelent be a bornak fél akonként való elárúsításának engedélyezése iránt. A párt helyesléssel fogadja az előterjesztést.

A képviselőház alelnökeinek, jegyzői és bizottsági tagjainak kijelölése a szombati értekezletre halasztatik, bevárva a szabadelvű pártnak erre vonatkozó értesítését azon reményben, hogy a párt számarányának megfelelőbben fog részesíttetni a bizottságokban.

Ezután megválasztattak a kijelölt bizottságba Mocsáry Lajos, Helfy Ignác, Eötvös Károly, Degré Alajos és Fornszek Sándor. A bizottság szombaton d. e. 11 órákor tartja első ülését.

— Az egyesült ellenzék tegnapielőtti értekezletén Bánhidy Béla b. elnök megnyitván, Simonyi Lajos b. üdvözlö a párt egyesült tagjait, megemlékezik azon hírekről, melyek a párt meghasonlásáról szólnak s constátálja, hogy a párt

lapot vásárolt mng hat hónap alatt, miután a nagyon dicserő vagy gancsoló recenziókat gyűjtene szokta és inventarium szerint rendezte.

Voltak és vannak azonban Kassay Vidornak másnemű szereplései is, melyeket bizalmas jellegűek fogva „négyezemközötti föllépések”-nek neveztem el.

Sietek definiálom részletesen értelmezni, hogy újabb ellenségeskedésekre ne szolgáljon okul.

E föllépések alkalmával oly „darabok” adatnak elő, melyek még nincsenek megírva, s melyekben az egyetlen előadó négy-öt szerepet játszik egyszerre.

Látható a mondottakból, hogy ily nem létező darabok szerepeinek eljárásához speciális talentum kell. — Kassay bir azzal.

Meg nem írott darabjainak nem létező címze, valamint előadó személyzete is pártatlan, ugyanarra, hogy egyszerű felsorolása már a legfourcsább drámai akciókat sejteti.

Megkísértem följegyezni őket.

1. „A békák ismerkedése”. Nézőjáték. Személyek: Egy béka, még egy béka, egy szász — fa levél. 2. „A mozdony, megindulás után és megállás előtt”. Operette. Személyek: Egy kémény, két kerék, sok gőz. 3. „Az Árpád-ház tagjai Szent-István előtt”. Lovagjáték. Személyek: Sok művész. 4. „Urnapiparadé”. Vitézjáték. Személyek: A vén generalis, a lóva, a bomdárdon és még valami. 5. „Macskák találkozás a ház tetőn”. Udvari vígjáték, a felsőbb körökből. Személyek: Első macska, második macska. 6. „Bánkban a békétlenek között”. Tragédia: Ismert személyekkel.

Ez utóbbi előadása után beteg maradtam — a nézőtérben.

Akkoriban volt ez, midőn Csiky Gergely, a koszos Aradra rándult rokonai látogatására. tagjai közt úgy a multban, mint jelenleg a legjobb egyetértés uralkodik. Egyszersmind azon reményét fejezi ki, hogy az ellenzéknek azon tagjai is, kik párton kívül állnak, azon meggyőződésre fognak jutni, hogy siker esik parlamenti működés esakis szervezett párt keretében lehetséges.

A párt kijelölt bizottságába megválasztattak Apponyi Albert gr., Berchtold László gróf, Simonyi Lajos b. és Szilágyi Dezső.

— Olasz-osztrák barátság. A „Liberta” jelenti, hogy Cairol olasz miniszterelnök és Haymerle báró közt folyt értekezés a legszívesebb eszmecserére adott alkalmat. Bismarck herceg bécsi látogatásairól nyilatkozva, Haymerle báró hangszólta, hogy Európa népei tévednek, ha ezen látogatásnak tulajdonítják a bekövetkezhet események és bonyodalmak symptomáit. Németország és Ausztria-Magyarország csak a valódi és tartós békét óhajtja. Haymerle báró továbbá megjegyezte, hogy ő egész biztossággal reményli, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszhoz között a viszonyok, a két nemzet számos és közös érdekeinek, valamint a kölcsönös tisztelgetnek megfelelőleg, továbbra is a legszívesebbek fognak maradni. Cairol miniszterelnök hasonló érzelmeknek adott kifejezést, óhajtva, hogy az Ausztria és Olaszország között fennálló barátságos összeköttetés erősüljön! Mindkettő a legszívesebb üdvözzelletel búcszott el egymástól.

A „Liberta” jelenti, hogy Nigra tábornok megérkezése semmi politikai fontossággal nem bír.

— Gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter — mint az „E-s” értesít — több törvényjavaslatot szándékozik a legközelebbi ülésen egyiken, mindjárt a képviselőház megalakulása után a közadók kezelése körül felmerült szabálytalanságok megszüntetése tárgyában előterjesztetni. Egyik tjavaslatot az összes egyenes adók kivétele, nyilvántartása és behajtása körüli teendőket szabályozza az 1876. 15. trvez. alapján novelláris uton. A másik törvényjavaslat a helyégy és illeték törvényjavaslatról és a kezelésről intézkedik. Mindkét törvényjavaslat rendelkezései a belügyminiszterium által a közigazgatási bíróságokról előterjesztendő törvényjavaslat rendelkezéseivel összhangzatban van megállapítva.

— Gróf Zichy Ferráris Victor országgyűlési képviselő ügyében, mely Asbóth János hírlapi cikkei folytán Julius és angusztnus hónapokban kifejlődött, a szabadelvű párt gr. Zichy kérelmére becsületbírásgot szándékozik összehívítani, melybe a képviselőház minden pártjából tagok kértének fel. A becsületbírásg elnöke — állítolag — Szentágh Pál képviselő, a szabadelvű párt alelnöke lesz, ki e célból többeket, a függetlenségi párt részéről Fornszek Sándor képviselőt már fölkerlte.

KÜLFÖLD.

Az afgán harcztérről jelentik, hogy Jakub kán, főparancsnokával és fődóztéval Roberts tábornok kíséretében fog bevonulni Kabulba.

Hírlík, hogy az afgán fővárosban fejtelenség uralkodik. A lázadók kirabolták a békés kereskedőket. Az afgánok nem tesznek készüléteket Kabul védelmezésére.

Egy csapatot, mely Shuturgardanbe ment, számos benszültött megtámadott Hazardarakt mellett. A támadókat visszaverték a segítségül érkezett angol csapatok.

Rokonai mellett a jó ismerősöknek is jutott a szíves megemlékezésből a viszontlátás egy-két örömsugára. — A jó ismerősök közé tartoztam én is.

Kassay, ki nem csak jó barátom, de „kosztosom” is lett, Csiky addig csak a Jóslat egy szerepe után ismerte, míg nálam, a rá nézve obligat mákos laska mellett megismerte személyesen is.

Együtt vacsoráltunk. — Csikynek bejelenttem a programot, a nélkül, hogy Kassay tudott volna róla valamit, s midőn már az előföltelül szükséges jó hangulat megvolt: számonkért soroltam föl a műsor kiválóbb darabjait.

Izleltől a nézőjáték volt javaslatba hozva. Kassay egy kissé kértetni szokta ugyan magát, midazonáltal hamarabb rááll a program lejátéztatására, mint p. o. arra, hogy valakitől — pénzt kérjen kölcsön.

Szerint Hamletnek valódi szépségét még egyetlen aesthetikus sem fedezte fel, mert az a sok commentar, mely az idők folyamában különböző helyen, különböző tudósok által megíratott, mind hallgat arról, a mi Hamletet, mint a keresztény drámai költszet koronáját valóban ragyogóvá teszi.

Kassay szerint a világ bölcsességének somája a Hamlet Poloniusnak fiahoz intézett eme szavaiban nyer kifejezést: Kölcsönt ne végy, ne adj. —

Ha ezt a jótanácsot államok úgy mint egyesek Polonius óta komolyan felükre veszik: a világ folyása — nemzekközi politikában úgy, mint a színészvilág különben jól rendezett társadalmában — egészen más irányt vett volna.

Tessék megemlékezni. — Nem lehet. — Kassay maximáit, mint az egyházi dogmákat, csak tudomásul lehet venni, de megemlékezni nem.

A mint látjuk, az angolok még most sem jöttek tisztába az afgánokkal és aligha is jönnek, míg tulnyomó erővel nem lépnek föl ellenük.

Jakub kánnak az angol táborba érkezése alkalmából a következőket írják Simlából a „Timesnek”: Jakub kán ezen lépése ámbár váratlan volt, senkit sem lepett meg és kétségtelenül a legbőlebb lépés, a melyet tehetett. A kabuli vérengzés óta az a gyanu terjedt el, hogy ha az emir nem is tényleges okozója a mészárlásnak, a legkisebb fáradságot sem vett annak megakadályozására és nem vette rossz néven a lázadók cselekedeteit. A kormánynak egy idő óta bizonyítványok voltak kezei közt, hogy kabuli emissariuskok igazták a törzseket, hogy ellentálljanak csapataink benyomulásának és ámbár nem voltak biztos adatok arról, vajjon az emir parancsára, vagy a lázadó ezredekére jártak-e el az emissariuskok, az angol kormányának többre volt szüksége pusztá biztosításoknál, hogy megnyugodjék. A Kabulból érkező legújabb hírek szerint az afgán fővárosban rendtelenség; sőt tán valóságos anarchia uralkodik. A kapuk zárva vannak, nyilván azon tudatban, hogy a brit sereg közeledik.

Egészségügy.

(Folytatás.)

Az orvosi slendrianismust, az elavasodott régiséghez ragaszkodást, a kényelmes téltelenséget a butaságot, a megkövesült eszűkönyösséget s végre a még mindig szobanövényként napsugár nélkül zöldellő nepotismus és pajtáskodás szülte conservatismust pusztulóra fogják vezetni részint saját keblén felöltött hálátlan? magzati, milyen például a vizgyógymód meg más ugynevezett természetes gyógymódok, részint a belekintárokod? természetudósok, kik azt merik például kérdezni a vaskalapostól: miért rendeli, hogy 6 hétig ablakot ne nyissanak, tiszta fehér ruhát a betegre ne adjanak, (például a skarlátban levő betegre) hogy üde vizet innia ne adjanak? Midőn a természetudomány kézzelfoghatóan bizonyítja, miként éleny-dus tiszta levegő és tiszta víz minden földi állat — s talán az ember sem egyéb? — életének kufjei?

Tán igen kemény szavakkal illettem az illető, érdemes orvos urakat, tán elfogultság vagy sophisma szülte félszeg ítéletet kockáztatok irányában?

Néhány felvilágosító szó és példa azonnal mutatni fogja, van-e és mennyi igaz e vádakban.

A magán orvosok legnagyobb része, köztük azok is, akik csak tegnap végeztek az egyetemet — tehát a legújabbak is bizonyos apathiával (nem allopathiával) megírja vényét, előírja a bevévés mikétyjét, s azzal, mint aki dolgát jól végezte, odább áll, hogy holnap ugyanazt ismételve: ebből áll az ő gyógykezelése, ennyire terjed jótékonyasága a család körében, melynek házi orvosa, mely tartós egészség dolgában dítvét tőle várna. — Bizonyos jó magyar város országos kórházában ma is nemcsak egy fedél alá helyezik a ragályos járványos betegeket egyéb betegekkel, hanem közvetlen közelükben, több ajtóval, ezek azobáival összeköttetésben álló szobába, vagy éppen közbűnk. Ugyanebben, sőt a házban levő, kórházak csaknem mindenkében — a fertőtlenítő eljárás nem üti meg a mértéket, a ragályos halottak eltemetése nem elég gyors. Ugyanezen országos kórházban a ház orvosa azon kérdésre: mi módon fertőtlenítik a kórházban a diftheriens halottak — nem is beszélve a betegekről — ruháit? azt felelte: nem tudom, az a mosónő dolga! — Tudós mosónő kell ide, nemde?

Egy ily lehetlenség négy szem közötti szereplésének ismertetése is. A kritika beáll a uvertők közé-kaczagni, s nem boncolgatja, vajon a szabályok szerént van-e ok a nevetésre? — Nevet, mert kénytelen vele. A „Bánk bán” piécsat azonban bár halvány vonásokban, de megkiesírem átadni, nem az utókornak, hanem azon nevető kortársaknak, kik már látták. Teszem pedig ezt azért, hogy a korunkénti visszaemlékezésnek irányfonalul szolgáljon vázlatom a nevetési inger végnélküli labyrinthusában.

Kassay élénk fantáziáját a szorgalmas buvárkodások — hazai dráma irodalmunk termékei és különböző színészeink alkotásainak fennmaradt emlékei között — ravezették egy végtelenül hóbortos ötlethez „miként játszának Bánk bánt ötven év felé hajló börsz: spekulások!?” Gondolatnak is — bolond.

Kassay felfogása szerint, Petur így békítus a föllobbant Bánkot.

Nhű. csak ne erőszokoskodjál moghodon! — Thodom — (bizalmasan hozzá lépve, szemhunyorítással) Jách wász schon — thodom én jól hogy elvheszhetthél lelked egy részhet oronyos nyogodalmának — (halkan és jelentőséggel) Szás stad, jách wász schon.

Majd így folytatja ugyanazon Petur, egy kissé fölgerjedve.

— Nhű?! Háth a szegin Mácseszlaw mhit vhitett?

— Hű?? — Bhánk! the nem fhelelsz? Hű?? Schau güd, iwász schon, — (a békétlenekre hunyorít, kik nagyon gyanuson kezdik nézni Bánkot).

Bánk erre tűzbe jön, s a főnebbi modorban inzultáló Peturt így utasítja rendre.

— Khirek ne bháncsál ákhet, khölömben én thüllük foghok khivánni egyhet itt mingyárt!

A budapesti m. kir. tudományos egyetemen a 60 as években még nam volt tanszéke a közegészségátnak. Ma már ott is, a kolozsvári van. Ad hoc közigazgatási orvosokat még nem nevelnek s ennélfogva fogamatja még nem látszik; de várjuk, az intézmény még uj.

Országszerte mi szerepe van az orvosi rendnek? Alírendelt. Az 1876. XIV. törvényzikk csupa fogd meg cselekvési közt ad neki. Ha a főispán, alispán, polgármester, falusbíró rendeli, tedd meg azt. Ez az alapele. az idézett legújabb egészségügyi törvénynek. Önálló működést még az országos közegészségi tanácstól is megtagadja.

Ezen nehány adat vége a magán gyakorló orvos életéből, az egyetemi oktatáson át, fél az országos törvényhozásig azt bizonyítja, hogy az orvos nem áll maga lábán, nem állhatja meg, hogy a törvényhozás is csak ehez mérten méltatja.

De vajon mi az oka ezen tehetetlen helyzetnek? Lássuk.

Azt hiszem, a felelet nagyon egyszerű. Kiválólag az: hogy az orvos híven az ócska hagyományokhoz, nem azon a téren keresi működése mezejét, melyen rózsákat teremszethetne, hanem azon, melyen a búján elharapódott gyomot nem győzi kiirtani; nem az egészség fentartásán működik, hanem az elveszett életerőt igyekszik vissza adni; csaknem a bibliai Lázár feltámasztásán fáradozik.

Dehát hibás-e ezen fonák helyzet előidézésében s fentartásában az orvosi rend? Részemről azt hiszem, az is hibás.

Nézetem szerint mindaddig helyes uton jár az orvos, míg a természettudományok mély buvárlásába mélyed; míg a kór-ök megismerésének nehéz tudományát sajátítja el; azonban már midőn a gyógyításhoz kezd, egy megbecsáthatatlan ugrást követ el (nem a fiatal ember, hanem a tanítványok). A kór-oktannál kellene megállni, a tudomány ezen ágát kellőleg méltányolni s a kór-ökök megelőzésének, megsemmisítésének, eltávolításának mikénti lehetőségeit fűrkészni, ezekben tökéletesíteni magát, ebben mesterré lennie.

Törökszik is erre legújabb időben az orvosi tanrendszer, de az átmenet nehéz, a kérdés ki-mertítése a végtelenséggel határos; mivel az ember a teremőt legremekebb műve: kitanulása a legnehezebb tudományos feladvány. De meg fogja ezt is fejteni az ernyedetlen hangya munkásság.

Legyünk azonban méltányosak is. Minden tudománynak többé kevésbé kijut ama kicsinyöl helyzet, — s ennek leginkább ki vannak téve a gyakorlati, a természettudományok — hogy a gyakorlat megelőzi és, csak miután a praxis szám-talan természeti tényt fölhasznál, vonhatja le azokból az általános törvényt. Ez sorea leginkább az orvosi tudományok; és ez természetes is, mert hisz a rossz levegőkben élő rossz táplálékkal, rossz lakással ellátott munkás hamarabb észreveszi ezek kártékony hatását saját szervezetére, mintsem némely jól ellátott orvos, a ki azt hiszi és hiheti, hogy annak mindenütt ugy kell lenni, mint nála van; és igazán fogalma sincs, hogy ez máskép is lehet.

Ime a gyakorlati emberek, laikusok ideiglenes, látszólagos fölnye a tanult orvosok fölött.

Látszólagos, mondom, mert mélyebben vizsgálva, a viszony éppen megfordított. Mai napság már az orvosi — illetve a természettudományok járnak elől. Eleve képesek kimutatni ama törvényeket, hasznos vagy ártalmas tényezőket, melyeket a társadalom polgárai javára kiaknázhathat.

Erre a békétlenek megszeppennek, s kiki pöntárczáját tapogatva, elhuzódik Bánktól.

Simon: (magában) Wie hást? khivánni akharjő valamit? Elrejtí pénzes tárczáját a csizma szájába.)

Mikhál: (bizalmasan Simonhoz lép, Bánkra mutatva) hű, gitsz ihm a Tebach.

Bánk folyvást haragosan néz Peturra) ne engedig engem gyhűnni annyira!

Békétlenek: (körülveszik Peturt) nhű, ne engedigil ütnet gyűnni annyira. (Pénzét mindegyik biztosságha helyezi.)

Bánk erre távozik. Petur kinéz az ablakon. A békétlenek szundikálnak.

Petur: (lelkességgel) On the dhicsü fhiny cshillag?

Simon (felüti fejét körül néz) Cshillag? — gondolkodik) Cshillag? Ist ja ter Jakob Stern. (Peturhoz) Woist er?

Petur: Wer?

Simon: Der Jakob Stern.

Petur (boszus vállvonítással) Vász jach?

Simon (csendesitve) Schan güd (magában)

Jakob Stern? Der Ganef ist mir schuldig.

Petur (nézi a csillagot) Lopott fhény!

Simon (félíg Peturhoz, félíg magában, Jakob Sternre gondolva) Schwindl.

Petur: Güd Nacht!

Békétlenek: (halkan) Schon güd.

Petur, Simon, (fél álomban) Schwindl — alles Schwindl!

* * *

Megjegyzem, hogy ezt sem leírni, sem meghallgatni, hanem — a darabot tüzetesen ismerősöknek — csak agyon kaczagni lehet, mert Kassay oly pathosál végzi, hogy ónuralma bámulatra ragad.

A székre szorított orvosi tevékenységnek nemcsak az orvosok netaláni szenttelensége egyedül okozja, hanem a nagy közönség részéről számos körülmény, — maga az eddig fennállt helyzet. E helyzetnek kell gyökerében megváltoztatnia, ha a társadalom nem akarja tagjait kiveszni engedni.

Mert a tény, hogy az ártalmak a polgárisodással s a nép tömörülésével egyenes arányban szaporodnak; következésképp hasob, mindignövekedő mértékben kell ellenük küzdeni, mely küzdelem közepest, ha a működés teljes szabadságát szakértők, kezeibe nem teszi le, menthetetlenül maga az állam, társadalom vagyis a nép zöme tapasztalandja érzékeny veszteségeit. (Folyt. következik.)

A törvényhatóságokból.

Kolozs megye köztörvényhatósági bizottságának közgyűlése.

Kolozs megye köztörvényhatósági bizottságának tegnap kezdődött meg az évi rendes özi közgyűlése, melynek tárgysorozatát lapunkban annak idejében közöltük volt. Gróf Eszterházy Kálmán közseretében álló főispán d. méltósága, az ö végre kiküldött bizottság által a gyűlésbe meghivatván. a kevésszámmal megjelent bizottsági tagok lelkes éljenzései között a gyűlést megnyitotta. A gyűlés folyamából a következőket emelhetjük ki. Elsőben is a kormányrendeletek és leiratok tárgyalatán, felolvasatott a belügyminiszter leirata, melyben tudatja, hogy az Ö Felsége ezüst menyegzője alkalmából a megye részéről benyújtott üdvözlésméltat. Ezel kapcsolatban felolvasatik az Ö Felsége által az ezüst menyegző alkalmából kiadott legkegyelmesebb kizírat másolatát példányát, melyet a közgyűlés egész terjedelmében jegyző-könyvbe iktatni határoz.

Több kormányrendeletek letárgyalása után következett a törvényhatóság 1880-ik évi költségvetési előirányzatának megvitatása. Ezen előirányzat szerint a jelen évi 45490 forint tevő költségelőirányzattal szemben, jövő 1880-ik évre 46786 forint tevé 1296 forint több irányoztatott elő. Az emelkedést leginkább az okozza, hogy a 7 szolgabíró iroda fűtési, világítási és irodai átalányára a költségvetésbe egyenként 100 forint vétetett fel, azon nagyon is helyes indokok, mert tekintve, hogy az országban levő valamennyi hivatalnok és tisztviselő az iroda fűtési, világítási stb. irodai kellekre fordítandó kiadásoknak sajátjából való fedezésére nem köteleztetik és nem is kötelezhető, nem csak méltányos, hanem jogos és szükséges, hogy a járási szolgabírák is ezen tetemes kiadások fedezésére legalább némi javadalmazást élvezzenek.

A közigazgatási bizottság félvélés jelentése lapunkban egész terjedelmében közölve volt. Az alispáni jelentés szerint, a megyei közbiztonság általában véve kielégítő volt, s csak is Ajton községében történtek gyújtogatások, hol a folyamatban levő tagosítást roszakaratu tanácsadók a köznép felerlérésére használták fel. Az ideai termés általában véve nagyon gyengén jutalmazta a földmivelőre fordított sok munkát és fáradságot, mert a megye minden részében csak fél termés volt, gyümölcs pedig épen semmi sem termett. Ezenkívül elemi csapások — jég, vízáradás, tűz — is igen sok árokat okoztak e félvélben a megye területén.

A főorvos jelentése szerint a közegészségügy állapota a lefolyt félvélben kielégítő volt, s a roncászoló torokból kivételével semmi járvány vagy ragályos kór nem fordult elő, a roncászoló torokból azonban még most is folyton szedi áldozatait. Az első félvélben a halálozás a betegüléshez arányosítva 54 %-ot tett, az az a betegülések felénél, valamivel több halt el. Az állatorvos jelentése szerint a hasznos házi állatok egészségi állapota szintén kielégítő volt és semmiféle járványos kór nem fordult elő. — Az árvászeki elnök, az igazoló választmány, számonkérő szék jelentései és a bejelentett szentesített törvényzikké tudomásul vételét után, a mélt. főispán ur tudatja a közgyűlést, hogy az Ö felsége legmagasabb név általalkalmából ma tartartandó isteni tisztelgeten minél számossabban jelenjenek meg, a gyűlést, mely ma az isteni tisztelget után folytatattatik feloszlatja.]

Lapszemle.

Az „Ellenőr” szerint: a porosz országgyűlés választóinak választása most van folyamatban. Két nap óta érkeznek egyre-másra a táviratok a választások eredménye felől. Valamennyi távirat a két szabadelvű párt diadalairól beszél, mint mind-megannyi győzelmi bulletin. Váratlan fordulatot jelent ez a német belügyi politikában? Azt jelentti tán, hogy a gondolkodók népét a liberarismus szelleme hatja át; hogy a német nemzet állást készül foglalni az ujonnan inaurált politikai és közgazdasági reakció ellen? Aki ezt állítaná, előreláthatólag megezáfolná a további választások eredménye. Ez ideig tulnyomólag a városok választottak. A városokban székel tudvalevőleg a

német szabadelvűség szelleme. A belügyi politikában Bismarck személt előt a németegység meg-szilárdítása és erejének kifejtése legeg. E célra használ ó, a szükséghez képest, szabadelvű, vagy reactionarius eszközöket. Éppoly kevéssé elvi barátja ó a reakciónak, mint a mily kevéssé ellen-sége a liberalizmusnak. Elfogadja bármelyiket szö-vetségesének, ha azt hiszi, hogy ezét ér vele. Bismarck azonban az általa elvetett eszközöket sem tekinti olyanoknak, hogy ismét fel ne emel-hetné azokat. Ismeri embereit. Tudja jól, hogy a szabadelvű pártok egyetlen hívő szavára ismét körülötte fognak seregleni. Ha a vatikánnal nem ratifikálhatná a végleges békét, a szabadelvűk-hez mindenkor visszanyulhatna. Porosz- és Német-országban az lesz a kormánypárt, melyet a kan-czellár választ. Ez az oka, miért nem akarják a szabadelvűek felbontatni maguk mögött a kormánytáborába visszavezető hidat. Ezért szac-pelnek a kormánypártiság fictiója alatt. Re-mélik talán azt is, hogy a Rómával való béke felbomlik. Csak nem rég jelentette egy hír, hogy Bismarck nem megy Canossába; vagyis nem szün-teti meg az egyházi törvényeket. Ebből azonban aligha fog szakadás következni Róma és Berlin között. A medus vivendinek lesz más módja is. Róma bizonyára bele fog nyugodni oly ígértebe, hogy a német kormány enyhén fogja kezelni a rendszabályokat. A német belügyi politikában te-hát — sajnos — aligha fog egyhamar szabadelvű fordulat bekövetkezni, s bármily végeredménye legyen a jelenleg folyó porosz választásoknak, e választások ópen nem fogják felidézni e kedvező fordulatot, melyet a liberalizmus minden igaz híve bizonyára vár.

Az „Egyetértés” szerint: Hangyaboly-ban szokott lenni oly nyüzsgés-mozgás, s darázs-fészekben oly donás, minő ma a második ülésszak meggyújtásával volt az országház folyosóján és a tanácskozási teremben. Mindössze annyi csend volt, a mennnyi alatt az elnök a házat ért veszteségekről tett jelentést. Most még a vidéki hangulat kesernyőssége, mint bercezenzei szilván a hamu, rajta van a lelkiismeret, s akad akárhány, a ki azon elhatározással lépte át a parlament kü-szöbét, hogy több terhet meg nem szavaz. Nem is kellene egyéb, csak egy halmazban rögtönösen előterjeszteni az összes teherszáporító javaslatot-kat s oly csattanós kisebbségek maradna ilyen-kor a kormány, hogy ámulatában szóhoz se jut-hatna. A hangulat nyomott. Ezzel lehetne jellemezni a képviselők első összejövetele alkalmából a kedélyeken tapasztalható alakulást. — Mihelyt társalgás közben egyik vagy másik rész-ről megérintik az anyagi helyzet hurjait, egyet-lon ajkáról se marad el a pusz. Vajjon lesz-e annyi lelkiismeret a képviselőkben, htgy a keserű-ség ama zsibogása üdörös tevékenységre és a népérdeknek bectületes képviselésére szorítja őket? Az események majd feleletet adnak e kérdé-sekre.

A hazafiságnak.

Az erdélyi háziipar és iparfejlesztő egy-let pártoló tagjai közül illetékeiket folyó évi sept. havában befizették:

Az 1878-2-ik felére: Zattler Sándor; az 1879-ik évre: Kozma József, Baló Sán-dor, Gyulai Árpád, Hatfaludi Mór, Faragó György;

az 1879-2-ik felére: Matskasi Péter, Sár-ga Kristóf, Trandafir Miklós, Szentgyörgyi La-jos, Voith Gyergely, Szász Ádám, Fliker Ferencz, Demjén László, Bodor László, Groisz Károly, Aranka Károly, Biró János, Debreczeni József.

Az egylet célja: Erdély egyes vidékein a termények és ipari anyagok előfordulási helyéhez képest különösen tanműhelyeket, és pedig a fá-nak műszerű feldolgozására; a szalma- és sás-onására; a márvány és gyepez esztorgályozásá-ra; a csontfaragásra; művirágkészítésre; gyer-mekjátékok készítésére; a szővészeti ipar fejlesz-tésére tanműhelyeket állítani fel; továbbá a ken-der és kiválólag lentermelés terjesztésére és ki-dolgozására hatni, a gyártott cikkeket piacoz-ról gondoskodni, a szomszédos keleti tartományok szükségleteit kipuhatolni, izlésüket tanulmányoz-tatni, iparos vándortanítást és iparképzéseket rendezni, kitűnő ipartermelvényekért iparosokat és ezek munkáit jutalmazni, végül tehetséges ifjakat, a kik természeti hajlamuknál fogva is magukat az iparnak kívánják szentelni, bel- és külföldön neveltetni.

Pártoló tagsági díj 6 évi kö-telezettséggel évenként 2 frt. Alapító tagság díj 50 frt.

Az aláírási iv szerkesztőségünkben is le-van téve. Aláírások vidékről is elfogad-tatnak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. okt. 4.

— A „Nőjajaz alkotmányban” tegnap szép számmal gyűjtött közönséget a színházba. A vonzóerőt Kassay első föllépése gyakorolta. A régi jelesek, kiket ezeltől másfél évvel vala-mi bölcs számítás elengedett távozni színházunk-tól, Kassay egyike volt a kolozsvári közönség fe-leldhetetlen kedvenceinek. Nem csoda tehát, hogy a vizsziatört művészt a legnagyobb örömmel üd-vözölte a közönség. Olyan meleg, hosszú és ál-talános taps zúgott fel, amint Kassay először mint Borbócs megjelent, amilyen régóta nem

csendült meg a kolozsvári közönség soraiban. Lát-szott, érzett e tapsra, hogy mindenki szívéből örv-end a kis emberke viszonylatásán, aki művészi alkotásaival annyi élvezetet szerzett a kolozsvári közönségnek. Borbócs is ezek közé a művészi ala-kítások közé tartozik: minden tekintetben bevég-zett alak, egy műremek, amelynek ma aligha van párja széles Magyarország összes színpadain. A közönség egész élvezettel csüngött Kassay tem-pózó, confidenskedő, törlimetszett eredetiségű kor-tésén tegnap este is s minden jelenete után kitapsolta. A többiek közül Krasznainé (Krisztina), Demidor (Bercsei) és Szombathelyi (Szlán-kaményi) gondos játékat kell dicsegetni kiemel-nünk. Békessi Irmát, ki mint ujon szerződött tag szintén ez alkalommal lépett föl először (mint Ilka), hasonlóképp hosszas, meleg tapsal üdvözöl-te a közönség, mi tanusította, hogy az ő vissza-szerződését is örömmel fogadja. Bokodi Bán-falvi szerepében mint mindig elismerésre méltó routin jeleit árulta el, de e szerephez sincs meg benne a kedélynek az a melegege, mely nél-kül ebben az alakban kifejezendő humorak nincs elég bő tápláléka. E szerep is jobb kezek-ben lett volna Szentgyörgyinnél. Bokodi azonban nem is tudta kellően eltalálni a színeket, melyek-el ez alakot jellemezni kell; csak egy momen-tumot emelünk ki erre nézve, s az is igazolni fogja állításunkat. Mikor Bánfalvi az országgyű-lési fiaseőről hazatér: egészen el kell keseredve lennie, az egész ember maga a megtestesült két-ségbeesés; oda van, megsemmisülve rogy széké-re s még szólni is alig tud. — Bokodi a bu-kott szónoknak ezt a siralmasan neveltséges el-kényszeredettséget alig jelezte is olyan legkevés-bé sem siralmas hangon szólott, mintha nem is vele történt volna az a kétségbeeső fatalitás, ami egész jövő magatartásának nevével szemben s egész családi életének új fordulatot ad. — E jelenet s az abban rejlő pompás comicum elmosódott Bokodi szintelen játékában s így ter-mészetesen a legfáradtabbról sem tette azt a hatást, melyet e jelenetnél méltán várhatunk.

— A városi bizottság tegnap (október 3-án) megkezdett közgyűlésén a szentesített tör-vénycikkek kihirdetése után felbontott a város-pálinka-kezesmajogának haszonbérletére, beérke-zett zártajánlat, mely fölött azonban a tanács és pénzügyi szakosztály véleményezése alapján csak az összes ügyek lefárgyálása után ma vagy hét-főn fog a közgyűlés érdemlegesen határozni. Át-térően a felső leányiskola ügyére, — melyben a felállításra nézve ajánldag írt át a költségvetési bizottság is, — hosszú discussió keletkezik; Ka-tona, Balla, Horovitz, Bérnigi és Wolf ellene szó-lanak az intézet felállításának, hivatkozva a város szűkös pénzügyi viszonyára s némileg ellene lévén elvileg is a tanintézetnek mint fölöslegesség. El-lenben a felállítás mellett melegen szót emel Szász Domokos, Sári László, a polgármester, Szász Béla, Váradi, meggyőzőleg kimutatván, hogy az alkalom a legkedvezőbb ez iskola felállítására, másfelől a teher is, melyet ezzel a város magára vesz, aránylag oly csekély, hogy ez nem lehet in-dok az intézet felállításának megtagadására. Vég-re is szavazás dönt s a gyűlés is nagytöbbséggel kimondja, hogy az állami segély megnyerése esetére a Fröbel-intézet helyiségében felállítja az intézetet, a szükséges költséget is megszavazván. Ezután tudomásul vétetik Somogyegye átirata a a hazai ipar pártolása tárgyában, valamint a ta-nács abbéli intézkedését is helybenhagyja a köz-gyűlés, hogy t. i. az eddig külön dajkálas alatt tartott árva gyermekeket elhelyezze a Mátyás-foga-dó-féle telken épített iskolai helyiségben. A br. Bánffy féle kertből a sétátférre tervezett hid fel-építésétől az engedély a jogügyi szakosztály vé-lménye alapján megtagadtatik. Hasonlóképp eluta-sított több muzeumutczai lakos abbéli kérelme, hogy az ezen utczában egy kerti telken elhelye-zett széná- és szalma ottartási tiltásuk meg. Ez-után a nyugdíjszabályzatra vonatkozó javaslat tár-gyalása későbbre halasztatván, tudomásul veszi a közgyűlés a viriliseknek 1880-ra összeállított név-jegyzékét; továbbá f. évi november 23-ára kitűzi a napot, melyen 25 városi bizottsági tag helyett, kiknek mandátuma az idén lejár, újak lesznek vá-lasztandók. E célból a választási névjegyzék ös-szeállításával dr. Groisz, dr. Jenői és Tamási János bizalván meg, választási elnököknek pedig, kijelölés útján, Wolf, Züllich, Márai és Sári vá-lasztatnak meg. A közgyűlés ma tovább folytatja tárgyalását.

— Az Angol társalgó körnek 4-én (szom-baton) este 6 órakor az egyetem helyiségében (14 sz. terem) gyűlése lesz több fontos ügy el-intézése végett, melyre az illető tagokat tisztele-tel meghívja. Kovács János, elnök.

— A kolozsvári polgári lövöldében va-sárnap d. u. 3 órakor a csillaglóvőzések ismételteti fog, mely egyfelől magok a lövések, másfelől a jelen volt közönség közkíváncsúsága történik. Midőn ezen érdekes és élvezetes ünnepélyre az ügypár-toló közönséget tisztelettel meghívjuk, értesítjük egy-szersmind arról is, hogy a csillaglóvőzésekben, mely-re értékes jutalmak vannak kitűzve, nem lövés-zagok is résztvehetnek. Nyárádi Lajos, titkár.

— A kolozsvári tud. egyetemi Kör fo-lyó hó 5-én vasárnap délelőtti 11 órakor nyilván-nylva Önképzőköri gyűlést tart, melyre az érdeklő-dők tisztelettel meghívotnak. Tárgyak: Elnöki megnyitó, tartja Olasz Gyula. 2. „Dairól” aesthe-tikai tanulmány, felolvassa Kovács Lajos. Kolozs-

várt, 1879. október 3-án. Olasz Gyula, elnök. Klimes Károly, e. i. altitkár.

— Felkérőreklamek a tud. egyetemi Kör tagjai, hogy a folyó hó 5-én délelőtti 10 órakor tartandó közgyűlésre minél számosabban megje-lenni sziveskedjenek. Tárgyak: 1. Tiszviselők je-lentése. 2. A szünidei bizottság indítványainak tárgyalása. 3. Indítványok. Kolozsvárt, 1879. október hó 3-án. Olasz Gyula, elnök. Klimes Károly, e. i. altitkár.

— A fillérestételek rendező bizottsága most is folytatja működését s közelebből ismét néhány házi szegénynek nyújtott segélyt. Bár-mennyire nemeseink tartanak is ezen quasi növegy-let célját, de tekintve, hogy hatalmasabb nő-egylet már ugyanezen feladatot tűzte maga elé, sokkal üdvösebbnek tartanók, ha valamely életre-valóbb és egészségesebb célzt írta zászlójára az egylet, például egy női munkatanműhely létesíté-sét, a hol az által vágná utját az elszegényedés-nek, hogy nőinket biztos kenyérkeresetre oktató-s s megakadályozná boltjainak a női kezek által készített külföldi cikkekkel való elárasztását. Ily magasabb célállás csak nyerne jogosultságában a fil-lérestételek, a melynek életben maradását szívünk-ből óhajtuk és sajnálattal hallottuk, hogy némi egye-netlenség miatt az életrevaló eszmének egyik leg-buzgóbb kezdeményezője és megvalósítója vissza-akarna vonulni s megfosztani az ügyet kétségkívül nyomatékos közremunkálásától.

— Figyelmeztetés. Figyelmeztetnek mind-azok, a kik a brassói borkéllátásra vagy a f. hó 10-ikén tartandó lóárverésre Brassóba szándékoznak utazni, hogy Neurichre, a „Bukurest” című szál-loda tulajdonosával előre tudassák szándékukat, mivel valószínűleg a Romániából vőrt vendégek miatt is az állásbány fog mutatkozni.

— Megszökött rablógylkos. A kézdí-vásrhelyi kir. ügyész jelenti a belügyminiszterium-nak, hogy Jancsó Rudolf és Bodó Péter, kik rablógylkosság miatt vizsgálati fogságba he-lyeztetettek, a börtönből megszöktek. Jancsó Ru-dolfra 100 fit, Bodó Péterre, ki harmad ízben szökött meg, kézrekerítés esetében 150 forintnyi díj van kitűzve.

— A ország mint keresztapa. A nem-rég véget ért orosz-török háboru alatt, körülbelöl 60 fit, Bulgáriából s Ruméliából hoztak a Dol-na-Bagdse császári palotába, hol a szultán költ-ségén nevelték s tanították valamennyit. E fiuk közül most mintegy harminczötön elérték 13 élet-évüket, tehát a Beiram ünnep alkalmával körül-metelték őket. E műtét után mindenik fia u ruhát s kis pénzösszeget kapott a szultántól ke-resztelési ajándékkul.

— A jogszolgáltatás Oroszországban. Charchovbuc mult hó 11-én érdekes s bizonyára ritka tárgyalás folyt le. Vádolva volt a gravisvo-roni kerület egész békébirói testülete: Horvát elnök, Tsepovszkij, Rastorgujoff és Pobas tiszte-ltbeli békébirák, továbbá Bulgakoff titkár. Vá-dolva voltak pedig azért, mert az ítéletet nem az elmarasztalt, hanem a felperesen hajtották végre.

— Park a Niagaránál. New-York városa és a canadai kormány küldöttei jóvábagyták a terveket, melyek szerint a Niagara vizesés körül levő telkek egy internacionális parkká változtat-nának át.

— Börsianerből beduin. Berger A. úgnök, több angol ház képviselője gyanánt utaz-za be a keletet. Mikor Bagdadból egy karaván-nal elindult, hosszú bolyongás és szomjazás után akadtak csak kutra. A kut környékén egy, nem a karavánok sarcozt voltak kénytelenek fizetni a környékbeli beduinoknak. Ujabb idő óta azonban a törökök szigorubb rendet tartanak s Mithad pa-sa, a kinek nevét a nomádok nagy tisztelettel em-litik, nem ért tréfát. A föntböl említett beduin törzs apraja-nagyja, midőn a karaván a kut kö-rül letelepedett, eljött látogatába. A szokások o-se-rebre még meg sem kezdődött, midőn egy tor-zomborz szakállu beduin — a ki darab idő óta erő-sen fixirozta B. barátunkat — odalép ehhez, ke-dályesen vállára üt s hamisítatlan „salzgriesi” jargonban kérdi tőle: „Nu, kennen Sie mich nix mehr? Képzelmehi B. csodálkozását, a ki fölis-merete a megpörkölt arczu, meztelen karu s kétes színű burnusa burkolt alakban M.... Salamont, a Budapestben is jól ismert egykori börszelőtagot, a ki 1873-ban Bécsben elvesztette összes vagyo-nát s ugy eltűnt hitelezői elől, hogy nem lehetett nyomára akadni. Élete azóta valóságos regény.

Bebarangolta az egész Levántát; volt pénzváltó Konstantinápolyban, consulsági irnok Smyrnában, dohánykereskedő Jeruzsálemben s a jó ég tudná még micsoda. Zöld jágra jutni azonban nem tu-dott. Több év előtt végre arra fanyalodott, hogy már a kisázsiai lakosokra nézve is nélkülözhetlen európai iparcikkekkel házalni menjen oly tájakra, hol csak a legkritikáls esetekben fordul meg euró-pi. Egy darabig jól is ment az üzlet. Valamelyik nap azonban rabló beduinok oly módon kötötték vele üzletet, hogy elvették mindenét s nem hagy-tak rajta semmit egy lyukas kaftánon kívül. Ily állapotban s félig holtan éhségtől és szomjúságtól, találtak rá a fönnböl említett törzsből való be-duinok, a kik folytonos ellenségeskedésben állnak azzal a törzszel, mely őt kirabolta. Az embersé-ges nomádok magukkal vitték s miután észrevet-ték, hogy használhatják (M.... fiatal korában la-katos volt), maguknál tartották. Az egykori börsi-

aner lassankint azután megbárakozott a helyzet-el. A törzsen oly befolyással bír, mely beillenék akármelyik európai fejedelm marsallja ékeseségé-nek. De noha, mondja Berger, nagyon biztosan áll meg a lovat, mégis emlékeztet magatartásával arra az időre, mikor még egy jámbor paripa há-tán lovagolva a bécsi „prater”-ban, mosolyra in-dított nem egy sétlőt. Különben jól érzi magát mindenkép s állítólag csak az bántja, hogy nem tudja, mikép áll a bécsi börzsa jegyzett értékpá-pirok árfolyama.

CSARNOK.

PÁRISI VÁZLAT.

Vladimir úr.

Egy az ára.

Egy mézárós belép egy ügyvéd irodájába. — Ügyvéd ur, szólítja meg őt, azt kér-dem, hogy ha valamely kutya kárt tesz, felelős-e a kártért gazdája?

— Minden bizonnyal. — Ez esetben ön, miután kutyaja egy győ-nyörű czombat cent el boltból, tíz frankkal tartozik nekem.

— Ez nagyon igazságos dolog, felelt az ügyvéd, és jól talál a meghatározott ár, mert épen ennyiért szoktam ily apró tanácsokat osztani és így az ellopott husnak, s az én ügyvédi vélemény-adásomnak egy az ára.

Helyes megjegyzés.

Nem rég egy társaságban mondták V... gróf urnak, hogy egy ez előtt alig hat hóval ösz-szekelt házaspár, már is az elvállás szomorú álla-potára jutott.

— Nem is csoda, szőlt bele a jó öreg P. báró, mindketten külön-külön igen sok hibával bírtak arra, hogy közösen megélhettek volna egy-mással.

— És még is nagy szerencse, hogy egymáséi lettek, jegyezte meg a grófnő.

— Ugyan, miért?

— Mert, ha nem együtt keltek volna ösz-sze, hanem mindenik más élettársat választ va-la, egy szerencsétlen házasság helyett kettő jött volna létre.

Érdekes parlamenti ülés.

Cahun Leo leírja a „Journal des Debats”-ban a parlament megnyitását a Ferroé szigete-ken, hol ő is jelen volt; a mult hóban történt megnyitáson. E leírás ugyancsak pikáns és festői.

A tagok összegyűlve dusan ellátott asztal-hoz ülnek s vidám étkezés után, bővön fűszerezve szeszes italokkal, elszedik az asztalt s mindenki tánczra kelekedik, követve a köztük kilencz század óta fennálló ősi szokást.

A szoba szépen ki volt takarítva, a butorok kihordva: mindenki kezen fogja egymást, körbe állanak, s egy Ó-Scandináv dallam hangzik vala-lameenyiök ajkáról, hol komolyan, hol vigabban, de lágyan és kímért üteny szerint: fekete kabá-tos s barna zubbonyos egyenlő mértékkel üti tal-páavl a szoba padlatát.

A tenger-király hajdani tánczát léjték el, énekelve hozzá a „Sjurdar Raodei-t”, a fegyver-dalt,

A kör előbb lassan fordul, azután mind se-besebben, selesebben; a kör egyszerre sző bom-lík, s az ugrándozók szemben vagy háttal egymás-hoz forognak, roppant élénkséggel.

Ez nagyon kedves meglepetés volt nekem, mondja Cahun ur: egészen az én jó barátaim az Ansarié-kzenéje, tánczmodora ütenye ez, s a sötét éjszak mélyében e dal-hangok mellett elrejtett táncz, Syria nyájás ege alól felém lövellő napugár-ként hat reám.

Istenemre nem tudok ellentállani tovább, s beállva a körbe, a tánczolók közé vegyülök.

A préfekt áll velem szemben, ki a végre-hajtó hatalom egész komolyságával tánczol, az igazságoskalkáltatás mértéke után forogva. Ez mond-ható aztán valódi politikai egyetértésnek!!!

KÖZGAZDASÁG.

A kalotaszegi takarékpénztár üzlet kimutatása September haváról.

Bevétel:

Pénztári maradvány aug. hó 29-én 5,343 f. 6, Betétekből 2,680 f. 2, visszafizetett leszámítolások-ból 50,939 frt visszafizetett Előlegekből 452 frt leszámítolatokból 1,506 87, Előlegek kamataiból 9 f. 36, Beirási díjakból 4 f. 68, késedelmi kamatokból 3 f. 31, visszaleszámítolásokból 6,000 f. —

Összesen 66,938 frt 30 kr,

Kiadás:

Visszafizetett betétekre 3,767 f. 32, visszafi-zetett betétek kamataira 7 f. 86 leszámítolásokra 50,299 f. előlegekre 468 f. — visszafizetett visz-szaleszámítolásokra 6,000 f. — visszaleszámítolatra 150f. — állam adóba 258 f. 72, költségekre 2 f. 48, napi biztosi díjakra 21 f. — tiszti fizetések-ről 1 f. 60 — Pénztári maradvány september 30-án 5,883 f. 92, kr.

Összesen 66,938 ft. 30, kr.

Kalotaszegi takarékpénztár.

Kimutatás

a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról september havában 1879.

Bevételek:

Pénztármaradék a mult hóról 168,772 f. 70, 20 törzsbetét a 50 1000 — betételek 37,695 f. 57, kamat, feldíj 9,549 38, váltó úrlapért 90 f. 20, Egyleti ház-után 250 f. — 905 esetben visszafizetett kölcsön 371,316 frt. 9 kr.

Összesen 588,674 f. 04. kr.

Kiadások:

851 esetben kölcsön 356,120 f. 15, tisztvi-selők fizetése 1,441 f. 01, irodai kellékekre 29 f. 28, váltó úrlapért 100, f. — kamat 181 f. 92 segélyezésre 13 f. — napi biztosi megjelenés 51 f — betét visszafizetések 57,493 f. 45, törzsbetét utáni kamat és járulék 507 f. 80, pénztármaradék 172,746 f. 43,

Összesen 588,674 f. 04. kr.

Kolozsvárt, september hó 30. 1879.

Taufer Ferencz Kozák Ede vezérigazgató. pénztárnok.

Gelsch János

fő-könyvvizető.

„KELET” magán távirata

Feladatott: S. Szent-György oct. 3. 6 ó. 25 p. d. u.

Érkezett: Kolozsvárra oct. 3. 6 ó. 55 p. d. u.

Az erdélyi gazdasági egylet vándorgyűlésére megérkeztek vendégeink. Az egylet elnökét, Tisza Lászlót a dobolyi hídnál főispán Pótsa József fogadta és Sepsi Sz-Györgyre kísérte, hol a város és megye nagy számu küldöttsége tisztelettel. A délután tartott előértekezlet után sikerült színi előadás és ismerkedé-si estély volt. Másnap reggel 9 óra-kor a vándorgyűlés megnyitása Ti-sza emelkedett szellemű beszédével, melyet másfél-száz tag éljenzett. Szá-mos küldött bemutatása után Szabó József referált a székesfehérvári gaz-dasági congressus határozatairól, mely általános tetszéssel fogadott véle-ményes jelentés külön bizottságnak adatott ki.

Az állattárlat számban gyengén, minőségben eléggé sikerült.

Délben a közebeden számos to-aszt mondatott a kormányra, az egy-leti elnökökre és tagokra. Délután öt órakor az ülés folytatása volt Gamauf értekezésével az Erdélybe importált szőlő-fajokról. Ma este bál lesz.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1879. október 3.

Magyar aranyáradek	95.40
Magyar vasuti kölcsön	112. ⁵ / ₈
Magyar kel. vas. államkótv., I. kibocsátás	73.—
Magyar kel. vas. államkótv., II. kibocsátás	85.—
Magyar kel. vasuti államkótv., 1876. évi	75. ¹ / ₂
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	102.50
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	89.25
Magyar földteherment. kötvény záradékkal	87.25
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	87.75
Temes-bánati földteherm. kötv. záradékkal	86.75
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	86.50
Horvát-h-szlavon földtehermentesítési kötv.	—
Osztrák járadék papírban	68.—
Osztrák járadék ezüstben	69.—
Osztrák járadék aranyban	80.75
1860-iki államsorsjegyek	126.50
Osztrák-magyar bankrészevény	835.—
Osztrák hitelintézet-részevény	267.75
Magyar hitelbank-részevény	256.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.57
20 frankos arany	9.31
Német birodalmi márka	57.55
London (3 havi váltókért)	116.80

Eredeti új vigjáték először.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 4-ik szám.

Kolozsvárt, szombaton, október 4. 1879.

Az új Uchatius.

Új vigjáték 4 felvonásban. Irta: Ferenczi Alajos.

Helyárak mint rendezen.

Jegyek válthatók d. e. 9 órától déli 1 óráig d. u. 4 órától 6 óráig a nemzeti színháznál.

Kezdeté 7 órakor,

Vége 10-ed félkör.

Közelebbi újdonság:

A pletykapad.

Eredeti népszimf. Molnár által scenirozva

Felőlcs szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék mint elsőbíróság részéről ezennel közliré tétetik, hogy a **Karváz József** csődtömegéhez tartozó be nem peresített, ezen bíróságnál megtekinthető kimutatásban foglalt követelések nyilvános árverésen eladatni rendeltetett.

Az árverés megtartására első határnapul **1879. október-hó 23.**, második határnapul **1879. évi november-hó 7.** mindenkor **reggeli 10 órája** ezen kir. törvényszéknél tüzetik ki, és foganatosítására bírósági végrehajtó **Piger János** küldetik ki.

Miről venni szándékozik oly megjegyzéssel értesítetnek, hogy a követelések az első határnapon névértékük 50 % százalékán felül nem fognak eladatni, a második árverésen pedig azon alól is a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

A kolozsvári kir. törvényszéknek 1879. évi szeptember-hó 16-án tartott üléséből.

Az Elnök úr távollétében:

PINTYE JÓZSEF, kir. t. bír.

UNBUR PÉTER, tj.

(348)

(2—3)

Nevelőnő

jó családból származó, egy intézetben felnevelt és jó bizonyítványokkal ellátott fiatal nő, ki a magyar, francia és német nyelvben teljesen jártas, oktatja 6—10 éves gyermekek mellé **nevelőnőnek** magát alkalmaztatni.

Ebbeli kérdések vasúti állomási főnök **BEER JÁNOS** urhoz Ladrmosra intézendők.

!Csaknem ingyen!

A nem rég megbukott nagy angol britania-csúst-gyár csőd-gondnokságától utastást kaptunk, hogy a raktárunkban levő összes britania-csúst árúkat, a szállítási és a munkadíj 1/4 részének csak egy megtérítése mellett adjuk el.

Csak 6 fnt 75 kr. b. küldése, vagy utánvétele mellett, mint a szállítási díjaknak Londonból Bécs-be és a munkadíjak csak egy megtérítése, mindenki a következők elveket kapja a valódi érték negyed részéért, tehát **csaknem ingyen**, a m. m. 6 darab kitűnő jó **asztali kék**, britania-csúst nyéllel, valódi angol acél pengével.

6 darab legfinomabb **villát**, britania-csúst egy darabban.
6 darab nehéz britania-csúst **évkönyvet**
6 darab britania-csúst **kézikönyvet**, legjobb minőségű.
1 darab könnyű britania-csúst **1. jemerót**.
1 darab nehéz britania-csúst **levesmerót**.
6 darab britania-csúst **pillót**.
6 darab angol **Victoria-tálcát**, finomán zamáncozva.
2 darab határos britania-csúst **gyertyatartót**.

40 darab. Mind-e 40 darab tárgy legfinomabb britania-csústból készült, mely egyetlen a világon létező fém, mely örökké fehér marad s a valódi csústtól még 20 évi használat után sem lehet megkülönböztetni. **a miert kezesseget vállalunk.**

Cím és a cs. k. osztrák-magyar tartományok egyidejű megrendelési helye:
General-Depót der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:
BLAU és KANN, Bécs, I. Elisabethstrasse 6. sz. (280) (10—12)

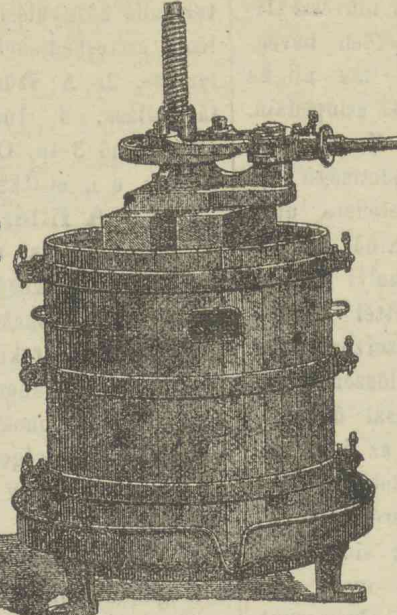
Borsajtók

Mabill rendszerre, ugyszintén kisebb fajok csavar- és rudát-tétellel szőlőroncsoló mal-mok, szőlő-nyomó zsákok. **Mayer-féle Trieurök**, kon-koly, büköny és zabválasztó szer-kezzel. **Baker-féle választó szelelő rosták**, szeleska-és répavágó, törökbu a-morzosló-gépek, daráló-és őrlő-mal-mok gyári áron kaphatók

TAUFFER FERENCZ
kereskedésében Kolozsvárt.

(353)

(1—4)

Sérvésben szenvedők

bőrmentes megkeresése bérmentesen úgy közvetlen, valamint az alábbi raktár által megkapják **Sturzenegger Gottl. (Herisan, Svájcban)** a leírás szerinti sérvesek kimerítő használati útmutatóját. E mellé egy sorozat teljesen meggyógyult kitűnő bizonyítványok és hálaírata van mellékelve. Szállítás minden országba. A kender ára: 3 fnt 20 kr. faecseként. Kapható: **FORMÁGYI FR.** (2—8)

„Szt. Máriához” címzett gyógyszerárátál Budapestben.

Huszonhét éven át jónak bizonyult!

Anatherin-szájviz.

Dr. POPP J. G. 41. sz. kir. udvari főorvos

Bécs, Stadt, Bogenrgasse 2.

Minden más fogvizetnek eleibe tesszük mint óvszer a fog és szájbeteg-égek ellen, a fogak korhadása és ingóvá válása ellen, kelemes íz és szaggal, a foghúst erősíti s mint hasonlíthatatlan fogtisztító szer szolgál.

Hogy ezen közkezdveltségű a nélkülözhetlenül vált készítmény minden körök által megvezethető legyen, külföldi nagyságú palackokban van és pedig 1 nagy pa-lack 1 fnt 40 krral, 1 közepes palack 1 fntal és egy kis palack 50 krral.

ANATHERIN-FOGPÁSTA. a fogak tisztítása és épen tartására, a kellemetlen bűz és a fogak elhárítására. Ára egy üveg szelencébe 1 fnt 22 kr.

Dr. POPP ILLATOS FOGPÁSTÁJA. a legkitűnőbb sz. r. a szájüreget és fogak apólasát és épen tartására. Ára darabonként 35 kr.

NÖVÉNYI-FOGPOR. tisztítja a fogakat, eltávolítja a fogkövet s a fogmász nyer fehérségében. Ára dobozonként 63 kr.

Dr. POPP FOG-OLMA. a lyukasfogak önkitalítására.

ILLATOS NÖVÉNYI SZAPPANOK. az arczáró sejtömlés és javítására, s minden bőr tisztáltságra ellen jónak bizonyult, lepestelet eredeti csomagokban 30 krral.

SZIVES TUDOMÁSUL!

A hamisítástól óltamás végetti figyelmeztetjük a t. ex. közönség, miszerint az **Anatherin-szájviz** minden palackjára a nyaka védjegyével van ellátva, (Hygea és az anatherin készítmények csöge), valamint azonosítást még minden palack egy külső címkével van ellátva, mely világos víznyomatra a birodalmi sást és a csé-et tartalmazza. (54) (9—11)

Kapható: Kolozsvárt: **Wolff J. dr. Hintz Gy. Bró J. Valen-tin és Székely M. gyógyszereszeknél és Csapó S. kereskedésében.** B. Hunyadon: **Holczer, gyógyszer.** Besztercen: **Fleischer, Tergovits Ed., Scholtesz, gyógyszer.** Beth-lenben: **Bernádi, gyógyszer.** Brassóban: **Schuster, gyógyszer.** Jekelusz: **gyógysz.** Déden: **Róth Pál, gyógyszer.** Deván: **Langyel, Gy. Szt. Miklós: Bogdan, gyógyszer.** Gy. Fehérvárt: **Mihály, gyógyszer.** Földhöz: **gyógysz.** Lekenzen: **Scheint Fr. gyógyszer.** Magyar-Lapson: **Breuer P. gyógyszer.** M. Várhelyen: **Jenő A. gyógyszer.** Fogarasi D. és Lucher M. Meigyszen: **Felbert, Brechner C. gyógyszer.** Nagy-Ernyeden: **Öhrh J. gyógyszer.** N. Szében: **Müller, gyógyszer.** Sengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr. Sz. Újvár: **Plaschitz és fia, gyógyszer.** Szász-Régen: **Chausz P. gyógyszer.** Szászváron: **Fuhrmann, gyógyszer.** Beckert C. gyógyszer. Szeged: **Fr. Tóth J. B. Mieselbacher, S. Szt. György: Csutak testvérek, orvos és beteg.** Tokóban: **Wag. er, gyógyszer.** Tordán: **Wolff, gyógyszer.** Trajanovits: **gyógysz.** Zilahon: **Weiss, gyógyszer.**

SÁRGA KRISTÓF

fehértanú és vászon-raktára

KOLOZSVÁRT,

(bel-középuteza, kisegítő alatt.)

Kül- és belföldi nagy kereskedők és gyárosokkál egyenes összekötte-tésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek ke-zesség mellett, legutányosabb áron valódi árúkkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madapolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 fnt 50 krig.

Férfi színes-ingek, angol oxford, creton és madapolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 70 krtól, 2 fnt 60-ig.

Színes és fehér gyantájú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 fntig.

Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemű szabású, legjobb len és pa-mut vászonból 70 krtól, 2 fnt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és kézelők 4 rétt legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

Férfi színes-szálú selyem, — len és pamut zsebkendők szegre 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 fntig.

Valódi len fehér-zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 fnt 50 krtól 7 fntig. (387—8) (97—*)

Női-ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős, 1 fntól, 5 fntig.

Női háló reklik, 1 fntól, 5 fntig, fűzők len és chiffon vászonból 40 krtól 80-ig.

Női alsó-szoknyák és nadrágok 90 krtól, 7 fntig.

Női piquet reklik, nadrágok és szoknyák, 1 fnt 50 krtól 5 fntig.

Függöny nczek gyapjú és pamut takarók, paplanok, madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkeztű **esőernyők**, 1 fnt 40-től 15 fntig.

Fehér és színes **harisnyák**, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 fnt 50-ig.

Legújabb **nyakkendő**, posztó, szarvasbőr és glage kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok sat, legutá-nyosabb árban.

Fehér és színes-asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szín-tartó creton, oxford és madapolan,

színes ingsszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madapolan **fehér ingsszövetek** 80, 155 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 fntig.

Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és czérnak, ujjon szűlőttek részére fűzők, télik és takarók sat.

Továbbá elvállalunk **kihazasítás**, vagy magán szűkségre kívánt felülneműek pontos elkészítését; kitűnő szá-bás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjabossza papir szeleten pontos mér-téke beküldése mellett saját felelősségre azonnal teljesíték, mely esetben árat és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégíti az érte fizetett összeget vissza szolgálok, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani

alázatos szolgálja:

Sárga Kristóf.

(315)

(6—*)

Nürnbergi diszárak, lovagló- és vadász-kellékek, lát- és illatszerek, dohányzó készletek.

ŐSZI IDÉNYRE

legújabb posztó-, filcz-kalapok fiuk és urak részére.

Fiu-kalapok darabja 1 fnt 20 krtól, 3 fnt 20 krig. || Uri-kalapok darabja 1 fnt 80 krtól, 5 fnt 50 krig.

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-CZIPÓK

legnagyobb raktára.

1 pár gyermek-czipó, bőr vagy brünel 1 fnt 60 krtól, 3 fntig. || 1 pár női-czipó, posztó, bőr vagy brünel 3 fnt — krtól, 5 fntig.

1 pár férfi-czipó 6 fnt — krtól, 9 fntig. || 1 pár fiu-czipó 3 fnt 60 krtól, 4 fnt 50 krig.

C S A P Ó S Á N D O R

nagy árutárlata Kolozsvárt,

főtér, „Nemzeti szálloda alatt.

Vidéki megrendelések legpontosabban teljesítetnek.

UTAZÓ KELLÉKEK

1 darab női kézi táska, vászon- vagy bőrből 90 krtól, 10 fntig. || 1 darab uti bőrdő 1 fnt 50 krtól, 20 fntig.

1 darab kézi uti táska, bőr- vagy vászonból 2 fntól, 20 fntig. || 1 darab uti faláda 4 fnt 20 krtól, 18 fntig.

1 darab uti nyak-táska 2 forinttól 8 fntig.

D I T M Á R B.

nagy petroleum-lámpa raktára; — függő közönséges, finomabb éttermekben; — asztali, konyha- és falilámpák gyári árakban.

Iskolai kellékek

fiu- és leány-gyermekek számára.

Iskolai könyvtáskák leánykáknak 50, 60 70 kr., egész 2 fntig.

Iskolai könyvtáskák fiuknak 55, 60, 70 kr., egész 1 fnt 50 krig.

Rajzeszközök 1 fnt 20 krtól 4 fnt 50 krig.— Festekek dobozban 6 krtól egész 2 fntig.— Toll-szekerények bádogból 20, 40, 50 kr., fából darabja 5 kr.— Tenta-tartók, zsebben hordhatók 20 kr. 1 fnt 20 krig.— Zsebkések nagyválasztékban 15 krtól egész 6 fntig.

Mindenféle háztartás és konyhaeszközök, acél-árak, gyermekjátékok, Thonet-féle székek, fauteuilek és kanapék hajtott fából.